

Приморске Новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА V ♦ БРОЈ 73 ♦ 25. ЈАНУАР 1976.

ЦИЈЕНА: 2 ДИНАРА

КОНСТИТУИСАНА ОПШТИНСКА КОНФЕРЕНЦИЈА ССРН

РЕАЛИЗОВАНЕ АКЦИЈЕ ОД ПОСЕБНОГ ДРУШТВЕНОГ ИНТЕРЕСА

Новоизабрани делегати Општинске конференције ССРН Будва одржали су своју прву конститутивну сједницу на дан 14. јануара ове године, којој су, поред представника општинских друштвено-политичких организација, присуствовали Миле Вукашиновић, члан Секретаријата Републичке конференције ССРН, и Тања Секулић, политички радник у Републичкој конференцији ССРН.

Извјештај о раду ове друштвено-политичке организације поднио је досадашњи председник Општинске конференције Љубо Лијешев, који је, поред осталог, навео да је Социјалистички савез на територији будванске општине са мање или више успјеха остварио своју основну политичку дјелатност. Социјалистички савез је, заједно са Савезом социјалистичке омладине, Савезом резервних војних старјешина и Конференцијом за друштвену активност жена, организовао и реализовао више значајних друштвено-политичких акција, од посебног друштвеног интереса, и поред тога што је у одређеним моментима пасивно чекала интервенција других друштвено-политичких организација и органа власти. Акције најчешће нијесу потицале од базе, већ су их иницирали органи или форуми, па се може закључити да база није била активно укључена у процес самоуправљања у оној мјери колико је то било неопходно да би радни људи и грађани постали активни субјекти у рјешавању свих проблема и акција у средини у којој живе и раде.

Ова најмасовнија друштвено-политичка организација, рекао је даље Лијешев, одиграла је активну улогу у афирмацији и реализацији одредаба уставних амандмана, и поред тога што се радило о периоду карактеристичном по нестабилним економским кретањима у привреди и тешкоћама око прелазења на ново квалитетније удруживање и размијену рада. Предузето је иницијатива на спречавање незаконитог богаћења, по питању економске стабилизације, бољег и рационалнијег пословања, заједно са другим друштвено-политичким организацијама, али не, у оној мјери како је ова организација требала да се ангажује. Са доношењем Устава активност Социјалистичког савеза постаје све интензивнија, јер се ствара један нов квалитет у социјалистичким односима нашег самоуправног друштва и почињу синхронизоване акције на примјени уставних одредаба у радним заједницама привредних и непривредних дјелатности.

Нарочито је испољена успјешна активност приликом конституисања мјесних заједница, јер је раније постојала само за подручје Петровца, и то не само по питању њиховог организовања, већ и по питању њиховог правременог и цјелисходног оспособљавања за обављање тако деликатне и одговорне улоге у савременим друштвено-економским и политичким односима. Исто тако, организова-

но се радило на спровођењу мјера друштвене самозаштите и безбједности по мјесним заједницама и приликом избора делегација и делегата, али предстоје итекако озбиљни задаци до потпуне афирмације мјесних заједница, што зависи од активности радних људи и грађана у њима прије свега. Посебно је запажена успјешна акција приликом изгласавања самодоприноса за изградњу Шкошког центра у Будви и Дома културе у Петровцу. Социјалистички савез узео је активног учешћа и приликом конституисања осам самоуправних интересних заједница, тих нових облика удруживања и коришћења рада и средстава, али предстоје озбиљни задаци у даљој афирмацији делегатског система, у идеолошко-политичком уздицању чланова делегација и у стварању ефикасних стручних служби у овим заједницама.

Социјалистички савез био је организатор бројних јубиларних прослава и других друштвених манифестација, дајући им увијек правилну политичку оријентацију, на којима су радни људи и грађани узели масовног учешћа. Преко Савјета за старање о дјечи посебна пажња посвећена је збрињавању дјеце а — истакнуто је — у наредном периоду требало би посветити већу пажњу афирмацији жене раднице и њеном што брже укључивању у све токове нашег друштвеног развоја. У сарадњи са спортским организацијама и омладином успјешно је организовано више спортских приредби и дру-

гих манифестација, које по свом значају прелазе оквире општине. Посебна пажња посвећена је масовном развоју физичке културе и различитим спортским дисциплинама, јер су скоро сва спортска друштва у такмичењима постигла запажене резултате.

Социјалистички савез је особиту бригу посветио информисању, јер је преко свог гласила „Приморске новине“, које излазе два пута мјесечно, успјешно обављивао радне људе и грађане о актуелним питањима из области политичког, привредног и друштвеног развоја општине. Томе је допринио и лист „Монтенегротурист“, који једном мјесечно инфо-

рмише раднике ове велике организације о резултатима пословања, различитим акцијама и проблемима. Као битном елементу за правилну оријентацију радних људи и грађана на информисању и убудуће треба посвећивати посебну и у том циљу испитати могућности за организацију једне локалне радио станице у Будви.

Поред побројаних било је и других акција, али је њихова заједничка карактеристика да су се одвијале промјенљивим темпом, без сталног интензитета, зависно од друштвених кретања и акција друштвено-политичких организација.

Унапређивање самоуправних социјалистичких односа

ОПШТИНСКА КОНФЕРЕНЦИЈА ССРН, на сједници од 14. јануара, усвојила је предложени програм будуће активности, који ће, заједно с предлозима датим у дискусијама, послужити као основа приликом израде предлога програмских задатака општинске организације Социјалистичког савеза. Након њиховог усвајања Општинска конференција ССРН ће донијети програм рада у 1976. години, у коме ће бити прецизирани конкретни задаци, одређени рокови и задужена тијела и лица за њихово реализовање.

Социјалистички савез, као класна друштвено-политичка организација, у чијем су садржају заступљени најшири друштвени интереси, са Савезом комуниста на челу, мора се у наредном периоду максимално ангажовати на мобилисању свих организационих друштвених снага на територији општине, ради остваривања дугорочних циљева и свакодневних интереса радних људи и грађана, јер једино на тај начин може постати мобилна снага и независан чинилац у функционисању укупних друштвено-политичких и економских односа у нашој општини. Полазећи од Устава, документа Десетог конгреса СКЈ и Шестог конгреса СКЦГ, који проширују улогу Социјалистичког савеза као основног дијела самоуправног система и јединственог фронта социјалистичких снага, организација ССРН се мора изборити у наредном периоду за јединство свих субјеката који је чине, заснивајући га на самоуправној власти радних људи и грађана и водећи идејно-политичкој улози Савеза комуниста.

Примјењивање у пракси уставних начела мора постати стална брига Социјалистичког са-

веза, па ће се чланови ове организације у наредном периоду борити против свих облика отпора реализацији уставних одредаба. Стабилност привреде бина је претпоставка за стабилност других области друштвеног живота, па ће се организација ССРН, заједно с другим друштвено-политичким чиниоцима, ангажовати у рјешавању актуелних проблема који произлазе из примјене стабилizacionих мјера, у борби за смањење инфлационих кретања, супростављању инвестиционим захтјевима без покрива и смањењу неликвидности, јер су то задаци трајног карактера.

Социјалистички савез ће предузети да делегатски систем што боље функциониса, тј. да се оствари чврсти контакт између делегатске базе-радних људи и грађана, с једне стране, и делегација и делегата, с друге стране, између делегација и других самоуправних органа у мјесним заједницама и организацијама удруженог рада. Функционисање друштвено-економских и производних односа не може се замислити без остваривања делегатског система, па ће се ССРН залагати да радничка класа и сви радни људи постану стварно одлучу-

јући субјекти у основним организацијама удруженог рада, мјесним и самоуправним интересним заједницама. Тако сложени задаци могу се реализовати на одговарајући начин једино ако се обезбеди потпуна информисаност радних људи и грађана о свим актуелним питањима политичког, привредног и друштвеног развоја општине, јер је то предуслов успјешног функционисања делегатског система.

Мјесне заједнице су са основним организацијама удруженог рада постале главна подручја борбе за остваривање доминантне улоге у процесу самоуправног одлучивања о свим друштвеним питањима, па су развијање самоуправног споразумљивања и друштвеног договора, унапређење планирања и пунија организовање свих снага у мјесним заједницама један од најважнијих задатака Социјалистичког савеза у наредном периоду.

Самоуправне интересне заједнице имају задатак да допринесу утврђивању реалних мјер и односа приликом размјене рада и средстава у духу уставних рјешења, па ће ССРН подстицати процесе договарања на бази заједничких интереса између стваралаца средстава — корисника услуга и корисника средстава — давалаца услуга, залажући се да све функције у удруженом раду подлежу друштвеној оцјени и вредновању резултата рада, ротацији, реизборности, опозиву и подношењу оставки.

Приликом спровођења у живот иницијатива Устава и ставова конгресних резолуција по пи-

тању јединствене самозаштите и безбједности радних људи и грађана остварени су одређени резултати, али како је улога Социјалистичког савеза у том организовању и остваривању што бољих резултата значајна, намеће се потреба да се овим питањима поклања већа пажња. Из тог разлога неопходно је редовно пратити организовање друштвене самозаштите и безбједности, благовремено припремати одговарајуће мјере, неопходне за брже и потпуније ангажовање свих самоуправних структура на том плану, као и што тежиће сарађивати с другим друштвено-политичким организацијама, Скупштинском општинском и њиховим органима, са Штабом територијалне одбране и Штабом цивилне заштите, ради усаглашавања програма и координирања активности у циљу стварања повољнијих услова за бржи развој друштвене самозаштите и безбједности. Треба на свим подручјима и у свим срединама организовати расправе о друштвеној самозаштити и безбједности и, на основу сагледавања комплетног стања, утврдити правце будуће активности за све субјекте.

У протеклом периоду Социјалистички савез није довољно, ефикасно и благовремено реаговао на покушаје непријатељског дјеловања случајеве политичког и привредног криминала, злоупотреба и незаконитог понашања, па ће у свом будућем раду будно пратити све појаве и покушаје антисамоуправног дјеловања и благовремено предузимати одговарајуће акције, којима ће трајно штитити интересе нашег самоуправног друштва. Реализовање ових задатака захтијева систематски идеолошко-политички рад на уздицању свијести радних људи и грађана и остварење пуне сарадње са органима инспекција, судова, тужилаштва, безбједности, одбране и заштите.

Конференција је, на крају, закључила да се све организовање социјалистичке снаге самоуправних социјалистичких односа, ефикасније привређивање а услов за то је успостављање и подизање животног стандарда, доминантне улоге удруженог рада у свим токовима друштвене репродукције, остваривање делегатског система, ефикасније самоуправно удруживање рада и средстава на уставним основама, као и афирмација самоуправног споразумљивања и друштвеног договарања на усклађивању текућих и дугорочних интереса радничке класе

Извјештај о раду поднио је друг Љубо Лијешев

ОПШТИНСКА КОНФЕРЕНЦИЈА СОЦИЈАЛИСТИЧКОГ САВЕЗА

КОМУНИСТИ У ПРВИМ РЕДОВИМА

„...Морамо позвати све оне који само декларативно прихватају политику Савеза комуниста, да своје понашање преиспитају, јер, у противном, таквима нема мјеста у нашој организацији — рекао је, поред осталог, Милан Митровић, секретар Комитета Општинске конференције СК Будва. — У Савезу комуниста могу остати само они чланови, који су чврсто везани за Партију и пут који је она одредила. Дужност је сваког члана Савеза комуниста да се свакодневно политички изграђује и да као такав води битку за нове односе у средини у којој живи и ради. Комунисти се морају стално преиспитивати и анализирати своје поступке кроз свакодневни рад. Треба елиминисати схватања неких чланова Савеза комуниста да испуњавају своју паритјеку обавезу ако присуствују састанцима и редовно плаћају чланарину. Комунисти су дужни да испуњавају своје друштвене и политичке обавезе, а то могу постићи једино ако дјелују активно у друштвено-политичким организацијама, јер они треба да се боре и да се потврђују у непосредним акцијама Социјалистичког савеза. Комунисти — активисти треба да убиједе саговорника да су заједно, који пред нас постављају Савез комуниста, Устав и остали друштвено-политички документи, исправни и да нас воде даљем просперитету.

Сви смо свједоци да смо у недалекој прошлости у неким срединама били испустили рјешавање проблема из својих руку, па није чудно што су нам се ту и тамо појавила нека накарадна схватања, која смо, да смо били будни, могли у зачетку да ликвидирамо. Комунисти се морају вратити свуда тамо гдје им је мјесто, а то су свакодневни радни и животни проблеми у мјесним заједницама, гдје смо — морамо признати — били мало присутни.

Члан Секретаријата Републичке конференције ССРН друг Миле Вукашиновић је нагласио да се са овим изборима завршава један период динамичне активности Социјалистичког савеза, који се мора реално оцијенити, како би се критички сагледале све досадашње слабости, ради њиховог отклањања приликом спровођења у живот наредних програмских задатака. Социјалистички савез мора остварити своју одговорну и тачно дефинисану улогу, јер би се у противном довела у питање реализација толико сложених и озбиљних задатака, који не трпе одлагања.

Предложени програм активности Социјалистичког савеза, по оцјени друга Вукашиновића, садржи претежан број будућих активности ове друштвено-политичке организације, али се, ради његовог успјешног остварења, намеће потреба даље конкретизације задатака. То ће се успјети уколико буде изражен програм рада Општинске конференције и мјесних организација ССРН у коме ће бити прецизирани будући задаци, одређени рокови за њихову реализацију и задужени носиоци за сваку од тих активности.

Социјалистички савез у будућем раду мора посебну пажњу посветити што успјешијем функционисању делегатског система, а то за-

да се враћамо на стари одборничко-посланички систем, који је превaziђен и представља анахронизам на садашњем степену нашег друштвеног развоја. Исто тако, треба оцијенити колико се органи власти одговорно одnose према смјерницама радних људи и грађана, а посебно колико је база информисана о актуелним политичким, привредним и друштвеним збивањима на територији општине и широм друштвено-политичких заједница.

Посебно значајну улогу Социјалистички савез треба да одигра приликом доношења планова развоја, јер се њихово креирање не смије препустити уским стручним групама, већ о њиховој садржини коначну ријеч треба да дају они који су за то најпозванији, а то су радни људи и грађани, јер се ради о једној од њихових битних самоуправних позиција. Важан задатак је развијање материјално-политичког рада у бази, јер ослањање само на информативна средства омогућава појединцима да у одређеним срединама роваре, што не смијемо дозволити. Ми морамо грађанину пружити потребне информације, омогућити му да поставља питања и одговара на њих редовно, прецизно и разумљиво.

Да би Социјалистички савез остварио своју фронтну улогу неопходна је стална мобилност свих прогресивних снага. То подразумева договорно наступање у акцијама и њихово синхронизовање, усаглашавање програма како унутар Социјалистичког савеза тако и с другим друштвено-политичким организацијама, превазилажење форумског рада и даљи развој сарадње младих активиста и старијих активиста и револуционара.

СПУСТИТИ СЕ У БАЗУ

„...Конституисање мјесних организација Социјалистичког савеза радног народа је завршено према утврђеном програму до 25. децембра, јер су изабрани сви предвиђени органи и тијела — рекао је у дискусији Димитрије Јовановић, председник Мјесне конференције ССРН Будва I. — Чини ми се да ће нова организација ССРН на делегатском принципу далеко боље функционисати него раније, али то зависи, у првом реду, од активиста који тамо раде. Морамо се ослободити форумског рада и спустити међу грађане, јер ћемо једино на тај начин остварити повјерену улогу, а изабрани функционери, бар за сада, показују интересовање за организован рад и спремност да се ухвате у коштац са сложеним проблемима“.

хтијева детаљну анализу досадашње праксе — рада делегација и оцјену њихових веза с делегатском базом. Јер, уколико се активност својом само на рад делегата, он-

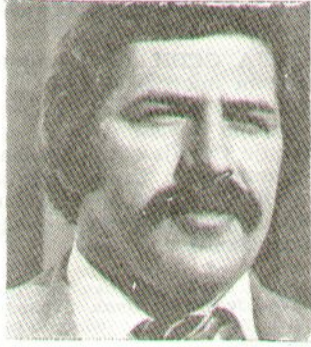
ЉУБО АНЂУС

Љубо Анђус, друштвено-политички радник из Светог Стефана, председник Општинске конференције, рођен је 11. фебруара 1938. године, а члан је Савеза комуниста од 28. маја 1961. године. Делегат је Вијећа општине Републичке скупштине. Ради у основној организацији удруженог рада „Свети Стефан“.

ЗАГОРКА РАДУЛОВИЋ

Председник Конференције за питања друштвеног положаја жена Загорка Радуловић, рођена је 14. јануара 1933. године, а члан је Савеза комуниста од 1951. године. Делегат је Вијећа удруженог рада Скупштине општине Будва, а ради у Основној школи „Мирко Срзентић“ у Петровцу.

ВЛАДИМИР-ВАЃА ЈОВАНОВИЋ

За секретара Општинске конференције ССРН Будва изабран је Владимир-Вађа Јовановић, друштвено-политички радник из Петровца. Јовановић је рођен 1. јануара 1947. године, а члан је Савеза комуниста од 21. септембра 1968. године. Именован је и до сада обављао дужност секретара ове организације.

Мобилност резервних војних старјешина

Председник Савеза резервних војних старјешина општине Будва, друг Никола Ђурашевић, је, поред осталог, говорио о досадашњој активности резервних војних старјешина, наводећи бројне задатке које је ова организација, као интегрални дио Социјалистичког савеза, успје-

шно реализовала у протеклом периоду. Он је истакао да је она својевремено донијела програм рада, који је успјешно реализован, и то како на пољу идеолошко-политичког образовања војних старјешина, тако у погледу подизања њиховог војно-стручног знања. Посебно су

запажене активности ове организације по питању усавршавања система општенародне одбране, јер су њени чланови узели учешћа у раду јединица територијалне одбране. Идејно-политички ниво образовања чланства је на завидном нивоу, као и његова класна одређеност, па се може закључити да се ради о зрелој организацији у којој нема чланова који би наступали са било каквих непријатељских позиција. Ова организација је посебну пажњу посветила сарадњи са омладином. Резервне војне старјешине узеле су активан учешћа у формирању два извиђачка одреда на територији општине, укључују се, заједно са омладином, у реализацију њихових програмских задатака, па се с правом може констатovati за припаднике ових одреда да спадају међу најактивније омладинце. Заслуга ове организације је и што је последице организовања Стрелачког савеза отпочео активан рад стрелачких дружина по мјесним заједницама, као и што се из омладинских организација регрутују будуће резервне војне старјешине преко за то специјално образованих школа.

Недовољна активност

„...Рад Социјалистичког савеза у бази — међу грађанима — није задовољан, јер се његова организована активност врло мало осјетила — рекао је, поред осталог Алекса Зеновић, друштвено-политички радник из Будве. — Такви се пропусти у будућем раду не смију поновити, јер Социјалистички савез мора да буде основни покретач свих друштвених акција, а не њихов пасивни посматрач. Мјесне организације ССРН треба да остваре далеко бољу сарадњу са омладином да јој помогну у реализовању програмских задатака. Не смијемо препустити омладину саму себи, посебно што нијесмо обезбједили просторије за њихово окупљање, за остваривање контакта између омладинаца и нас старијих. Наша омладина је здрава и радо се укључује у све акције, само јој треба створити нормалне услове за рад. Једино рјешење видим у томе да се обезбједи један дом за њихово окупљање, јер ће се само на тај начин одвојити од кафанских столова, а чини ми се да тај проблем није нерешив, само уколико има добре воље“.

Руководство ССРН

Општинска конференција ССРН, на сједници од 14. јануара, изабрала је Извршни одбор од 15 чланова, који сачињавају: Љубо Анђус, Нико Дулетић, Нико Ђурашевић, Владимир-Вађа Јовановић, Димитрије Јовановић, Димитрије Јововић, Иво Калоштровић, Крсто Лазовић, Љубо Лијешевевић, Васо Марковић, Илија Медоговић, Вељко Митровић, Мило Павловић, Иво Прибиловић и Загорка Радуловић, као и Надзорни одбор од три члана, у чији су састав ушли: Деца Вуковић, Гојко Ивандевић и Нико Рафаиловић.

За председника Општинске конференције ССРН изабран је Љубо Анђус, а за секретара Владимир-Вађа Јовановић, док је за председника Конференције за питања друштвеног положаја жена изабрана Загорка Радуловић.

Конференција је изабрала и три делегата за Републичку конференцију ССРН, и то: Љуба Анђус, Марка Ивандевић и Загорку Радуловић.

На сједници Општинске конференције ССРН одлуком су образоване комисије и координациони одбори и утврђен је начин њиховог конституисања и састава. За председника Комисије за друштвено-економске односе у привреди изабран је Милутин Јањевић, а за председника Комисије за друштвено-политички систем Иво Калоштровић, док је за председника Комисије за образовање, културу, здравство и социјалну политику изабран Милорад Драговић. Љубомир Борега је изабран за председника Комисије за физичку и техничку културу, Милован Пајковић за председника Комисије за информисање, а за председника Комисије за организационо-политичку изградњу Стијено Греговић. За председника Координационог одбора за питање кадровске политике изабран је Љубо Анђус, а за председника Координационог одбора за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту Душан Ратковић, док је за председника Координационог одбора за праћење активности мјесних заједница изабран Димитрије Јововић. Миленко Дуговић изабран је за председника Координационог одбора за самоуправне интересе заједнице, а Љубо Лијешевевић, за председника Координационог одбора за прославе и манифестације. Олга Вучевић изабрана је за председника Координационог одбора за помоћ жртвама агресије и настрадалима од елементарних непогода.

Димитрије Јововић

МЈЕСНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ ИЗМЕЂУ ПОТРЕБА И МОГУЋНОСТИ

П ОДРУЧЈЕ БУДВАНСКЕ ОПШТИНЕ чине пет мјесних заједница које се простиру од морске обале до најудаљенијих планинских насеља. Приликом њиховог формирања водило се рачуна о што правилнијем друштвено-економском повезивању развијених и неразвијених подручја. Тако се, на примјер, у Мјесној заједници Будва I нашао Будва, као најразвијеније туристичко подручје, и Побори — село на обронцима Ловћена, које се сматра као најнеразвијенији крај комуне.

Оваква територијална подјела, сматрало се, а то је и досадашња пракса потврдила, одезбједиће принцип узајамности и солидарности и створити боље услове за развој пољопривреде и сточарства како значајних компоненти туристичко, угоститељске привреде. Интересантно је, можда, нагласити и то да је оваква територијална подјела општине, први пут у историји, збрисала племенске границе на овом подручју које су у прошлости биле пресудно мјерило за одређивање административних подручја. И сами грађани су се определили за овакво рјешење из практичног становиштва, не осврћући се на некадашњу територијалну подјелу, јер се, како је истицано на скуповима, доста робовало племенским границама.

АМБИЦИОЗНИ ПЛАНОВИ ПЕТРОВЧАНА

Од пет подручја, колико их има у будванској општини, само Мјесна заједница у Петровцу има за собом десетогодишње искуство. Она је, поводом Дана ослобођења Будве и прославе тридесетогодишњице побједе над фа-

шизмом, добила значајно признание — Новембарску награду Скупштине општине за резултате у остваривању заједничких интереса, повезивање радних људи и грађана, задовољење њихових заједничких потреба, као и за успјехе у самоуправној иницијативи радних људи и њихових организација, удруживање њихових средстава за задовољавање потреба у областима: уређењу насеља, комуналним дјелатностима, заштити потрошача, култури, народној одбрани и друштвеној самозаштити. Према ријечима *Вида Копитовића*, председника Скупштине ове Мјесне заједнице, она, и поред десетогодишњег искуства, још није ријешила низ проблема од виталног интереса за ово мјесто. Мисли се, у првом реду на питање канализацију, које је може се рећи, тек начето, затим на организовање бољег културно-забавног живота и снабдијевања становништва. Поред довршења друштвеног дома, гдје се Мјесна заједница у цјелини ангажовала, Петровчани планирају да у току ове године изграде аутобуску станицу и систематски приступе рјешавању проблема снабдијевања, водећи првенствено рачуна о потреба-

Комплексе хотела на Словенској плажи

ма туристичке привреде, које ће вишеструко нарасти с повећаним приливом домаћих гостију након пуштања у саобраћај пруге Београд — Вар.

ОБЕЗБИЈЕДИТИ ИЗВОРЕ ФИНАНСИРАЊА

Мјесне заједнице Будва I, Будва II, Бечићи и Свети Стефан самостално живе и раде тек од прије годину дана. Иако су се у почетку носиле с основним тешкоћама због недостатка радних историја, стручних служби и

неријешеног проблема финансирања — оне су релативно брзо почеле да преузимају многе послове, у првом реду из домена комуналија, друштвених служби и просвјете.

Највећи и заједнички проблем свих мјесних заједница јесу недовољна финансијска средства, због чега су њихови планови били доведени у питање. Од средстава планираних за рад мјесних заједница у 1975. години није реализовано ни 50%. Тако је Мјесна заједница у Бечићима од планираних 102 остварила свега 34 милиона динара, а Мјесна заједница Будва II од планираних 107 свега 44 милиона.

Извор финансирања мјесних заједница, према одлуци Општинске скупштине, био је одређен из средстава која се убирају од купалишне таксе. Према ријечима *Нике Рафаиловића*, секретара Мјесне заједнице у Бечићима, од тих средстава на рачун мјесних заједница још није уплаћен ни један динар. Очекује се да ће у току 1971. године бити успостављено нормално финансирање мјесних заједница, односно да ће Скупштина општине пронаћи стални извор њиховог финансирања, што ће омогућити да се спроводе у живот њихови веома обимни и амбициозни планови. У свим мјесним заједницама најважнији задатак на коме ће се ангажовати све друштвено-политичке организације јесте канализација у насељима. Прејекти су већ готови и сада треба прићи увођењу самодоприноса. Грађани ће, као и увијек до сада, бити спремни да учествују у рјешавању овог проблема од виталног значаја, а очекује се да ће ова иницијатива наићи на разумијевање и подршку радних колектива предузећа и одмаралишта, који су, такође, заинтересовани да се проблем канализације што прије скине с дневног реда. Наравно, гро средстава за овај подухват треба обезбиједити из кредита.

У ТОКУ СУ ПРИПРЕМЕ ЗА ТУРИСТИЧКУ СЕЗОНУ

Заинтересовали смо се за резултате постигнуте у Мјесној заједници Будва II, па

смо се обратили Вуку Марковићу, председнику Секције ССРН. Он је изјавио да је за релативно кратко вријеме урађено доста.

— Грађани су схватили — рекао је он даље — да у оквиру Мјесне заједнице могу рјешавати све своје проблеме, па нема тешкоћа да се окупе људи око најважнијих задатака. Ми већ радимо на уређењу улица, плажа и читавог мјеста, а планирали смо и да помогнемо селима у изградњи путева, обезбјеђују довољних количина пијаће воде, добијању кредита за увођење и гајење расне стокке и изградњу појила. Организовано се припремамо за предстојећу туристичку сезону: договарамо се око одређивања цијена лежајима, односу домаћина према гостима, како би он био на одговарајућем нивоу, обезбјеђују ресторанског простора за друштвену исхрану. Рјешавамо и све друге проблеме који притискују грађане. Тако, на примјер, приводимо крају евиденцију о томе колико на подручју Мјесне заједнице имамо стамбено угрожених, незапошљених и социјално угрожених лица. Ти подаци ће нам омогућити да добијемо слику стварног стања на подручју Мјесне заједнице и да приступимо рјешавању акутних питања.

Мјесна заједница у Бечићима ове године планира изградњу канализације, чији пројекат је већ завршен, затим подизање новог и проширење постојећих ресторана за друштвену исхрану у Рафаиловићима, постављање јавне расвјете и уређење шеталишта дуж бечићке плаже, у дужини два километра, чему се придаје прворазредан значај, јер Јадранска магистрала на овом дијелу обале из године у годину односи све више живота.

Веома је интересантна иницијатива која је покренута у овој Мјесној заједници о формирању омладинских радних бригада које ће се старати о пошумљавању и одржавању зеленила, заштити од пожара и, уопште, о уређењу мјеста.

Владимир СТАНИШИЋ

ОДЛИКОВАЊА И УНАПРЕЂЕЊА

Никола Дапчевић

Рако Дулетић

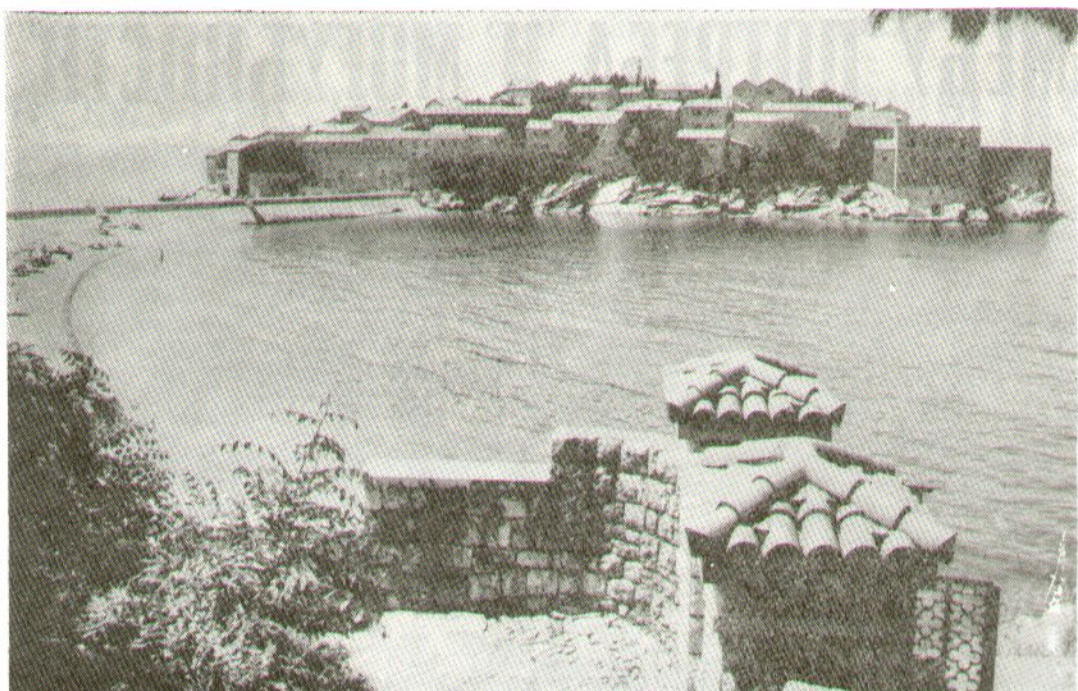
Петар Кнежевић

НА СКРОМНОЈ СВЕЧАНОСТИ, одржаној 15. јануара ове године у згради Скупштине општине, **БРАНКО ИВАНЧЕВИЋ**, председник Скупштине општине Будва, и **НИКОЛА ЈОВАНОВИЋ**, командант Штаба територијалне одбране општине Будва, у присуству представника друштвено-политичких организација, уручили су одликовања заслужним грађанима будванске комуне, којима их је одликовао, на предлог Комисије за одликовање Председништва Социјалистичке Републике Црне Горе, Председник Социјалистичке Федеративне Републике Југославије **Јосип Броз Тито** указима бр. 104 и 162 од 20. новембра 1975. године.

За заслуге у развијању и реализовању концепција општенародне одбране и за успјехе у подизању војно-стручног знања и борбене готовости наших грађана **РАКО ДУЛЕТИЋ** је одликован Орденом за војне заслуге са златним мачевима, а **НИКОЛА ДАПЧЕВИЋ** Орденом братства и јединства са сребрним вијенцем за нарочите заслуге у ширењу братства међу нашим народима и народностима, као и у стварању и развијању политичког и моралног јединства земље. За нарочите заслуге и постигнуте успјехе у раду од значаја за напредак земље **ПЕТАР КНЕЖЕВИЋ** је одликован Орденом рада са златним вијенцем.

На свечаности је прочитана наредба којом је савезни секретар за народну одбрану, генерал армије **Никола Љубичић**, поводом 22. децембра — Дана ЈНА, ванредно унаприједио следеће резервне официре: **ЈАНКА МИНИЋА**, у чин резервног пјешадијског пуковника, **РАКА ДУЛЕТИЋА** и **НИКОЛУ ЂУРАШЕВИЋА** у чин резервног пјешадијског потпуковника, **НИКОЛУ ДАПЧЕВИЋА** и **ЛУКУ ЂУРАШЕВИЋА** у чин резервног пјешадијског мајора, **ЂУРА ЗЕЦА** у чин резервног мајора везе и **ЧЕДОМИРА ЈЕЛУШИЋА** у чин резервног пјешадијског капетана I класе.

J.

Свети Стефан

ПЕТРОВАЦ ЧЕКА НОВИ ХОТЕЛ

Туристи и ове зиме заобилазе Петровац. Разлог је познат: град нема погодног објекта у коме би били смјештени гости. Хотел „А“ категорије с 320 лежаја, који је почео да се гради прије равно шест година, још увијек није „изашао из темеља“. За његово довршење потребно је нешто око седам милијарди старих динара, али та средства никако да се обезбиједе. А без таквог хотела Петровац не може ни да „помишља“ на зимски туризам.

Тренутно је у Петровцу отворен хотел „Ривијера“ у коме борави око десетак гостију. Овај објект бео је затворен више од два мјесеца ради неких унутрашњих радова и „прорадио“ је тек за нову годину.

— Очекујемо нешто више гостију крајем јануара и у фебруару — рекао нам је Златко Вукелић, шеф продаје у „Паласу“. — У преговорима смо са „Чукаричким“ из Београда и још неким тимовима Друге савезне лиге, који би се овдје припремали за наставак првенства. Незгода је у томе што Петровац нема квалитетан фудбалски терен.

Када је у питању наредна туристичка сезона, Златко Вукелић је оптимист. Према извештајима агенција, пуњење капацитета треба да буде боље него прошле године.

— Крајем марта очекујемо прве госте — каже он. — Биће то Енглези који долазе посредством агенције „Југотурс“. Иначе, ове сезоне биће доста туриста из Чехословачке и Источне Њемачке, и они ће бити смјештени у „Ривијери“.

Основна организација удруженог рада „Палас“ ће ово лето дочекати са истим капацитетима, којима је располагала прошле године. Постоји могућност да се изврши пренамјена луксузног бара „Кастело“, који у прошлом периоду није био довољно рентабилан.

ПРВИ ПУТ У ЗИМСКИМ КАТАЛОЗИМА ИНОСТРАНИХ АГЕНЦИЈА

БУДВА НИЈЕ ВИШЕ само интересантна за иностране туристе искључиво у лјетним мјесецима. Туристичка сезона продужена је и на зимски период тако да ових дана у Будви борави око 150 гостију, углавном из иностранства, а у вријеме новогодишњих празника тај број је био далеко већи.

Конечно, „камена љепотица“ ушла је и у зимске каталоге туристичких агенција из иностранства, па је извјесно да ће се сезона постепено продужавати, што ће представљати огроман корак у развоју туризма на овом региону.

Већ више година туристички радници на будванској ривијери покушавају да туристичку сезону продуже на јесен и зиму, али се у томе само дјелимично успијевало. Истина, још увијек није постигнуто оно што се жели, али је свакако направљен крупан корак напријед. Тренутно у Будви је отворен хотел „Интернационал“

који има највише услова за рад у току зиме — има централно гријање, базен с топлотом морском водом, спортске терене, рекреациони центар, гдје се човек ослобађа разних мора које доноси свакодневни живот. Уз то, и цијена је веома популарна — 135 динара пансион.

— Утисак је да је и та цијена доста висока — каже Мишо Браило, помоћник генералног директора „Монтенегротуриста“. — Понуда треба да буде знатно селективнија, да има што више домаћих гостију, нарочито радника са чијим колективима треба да буду склопљени дугорочни уговори. У хотелима би требало организовати разне семинаре за раднике, односно сусрете радника из истих дјелатности из разних република. Предложио бих да се одржавају разни курсеви за госте гдје би инострани туристи учили како се прави, рецимо турска кафа. То би, наравно, све било ненаметљиво, и ако гост жели, а након курса добијале би се дипломе.

Ауто кампови ће бити преуређени

У ТОКУ ПРОТЕКЛЕ ГОДИНЕ домаћи туристи су, као ријетко када, задовољни напуштају Будву. Примједби на рачун смјештаја и исхране било је далеко мање него ранији година, а готово да није било случајева да и у „шпицу“ сезоне неко буде враћен с одговором да нема мјеста.

Задовољни су били и они који издају лежајеве — собе су им увијек биле пуне и нијесу морали бринути како и коме ће их издати.

Шта је условило задовољство и туриста и домаћина? За разлику од ранијих година, када су на подручју Будве, Бечића и Светог Стефана постојала три туристичка друштва која су се бавила домаћим туризмом, свако на свој начин, када је било доста нереда и када су се жалили и гости и домаћини, прошле године је о туристима из наше земље бринула Основна организација удруженог рада „Могрен“, који је, може се рећи већ на старту положио испит. Ова специјализована организација располаже са око 7000 кревета у домаћој радиности, хотелом „Могрен“, неколико ресторана за исхрану и три велика аутокампа — на Јазу у Бечићима и у Црвеној главици.

— Постигли смо прилично добре резултате и потврђено је да формирање ове радне организације није било узалудно — каже Петко Митровић, директор ООУР „Могрен“. — Иступали смо јединствено на домаћем тржишту, гост није лутао, тражећи исхрану као ранијих љета, а знатно је обогаћена понуда. Спријечено је и подизање цијена од стране

приватника који издају лежаје. Ипак, има још доста да се ради како бисмо постали организација која је спремна да дочекује домаће госте, а да притом не буде већих примједби. Зато очекујемо помоћ „Монтенегротуриста“ и друштвено-политичких организација и Скупштине општине.

У овој основној организацији удруженог рада су нам рекли да ће домаћи гост бити још боље дочекиван и испраћан, него што је то био случај лани. Већ се увелико склапају ангажмани с туристичким организацијама и предузећима из наше земље о љетовању у Будви, Бечићима и Светом Стефану. Биће понуђени пакети услуга, нарочито за оне који буду долазили пругом Београд — Вар. Они ће моћи да купе карту негдје у унутрашњости и биће им организован превоз до Будве, Бечића или Светог Стефана, гдје ће их чекати смјештај и исхрана.

Главни ослонац за будући рад ове нове радне организације чине аутокампови који за сада располажу са 5000 камперских јединица. Аутокамп у Јазу је највећи и најљепши, и стално се ради на његовом уређењу. Ресторан ће за идућу сезону бити проширен, засадиће се око 1000 садница канадске тополе; појачаће се расвјета и биће изграђен довољан број санитарних чворова. Слично ће бити и са аутокамповима у Бечићима и Црвеној главици код Светог Стефана који су на мети туриста из цијелог свијета.

Припремио: С. Грегорић

НА ПРАГУ ТУРИСТИЧКЕ РАПОРТ ИЗ

У УПРАВИ ХОТЕЛСКО-ТУРИСТИЧКОГ ПРЕДУЗЕЋА „МОНТЕНЕГРОТУРИСТ“ у Будви, упркос чињенице да се налазимо у центру такозване „мртве сезоне“, ових дана је као у кошници. Руководила екипа и све структуре органа управљања свакодневно се договарају о разним питањима, која треба ријешити да би се сезона спремније дочекала. Не оставља се ништа за сјутра. Јер, искуство је показало, ако се чека „ножић на Божић“, послови не иду како ваља. Ово је прва година од како је формиран овај угоститељски гигант, у којој ће, како се очекује, сходно уставним начелима, бити обезбијеђено да сви актери тог великог система удруженог рада и средстава, самоуправно и економски међусобно договорно изврше планове и програме у текућој пословној години. А испланирано је, што се тиче послова на припреми сезоне, готово све, почев од продаје капацитета, снабдијевања потрошним робама, инвестиционих интервенција на постојећим објектима у циљу компорнијег боравка гостију, до ангажовања радне снаге за главну сезону. Сви ти програми су збирни израз планова основних организација удруженог рада, заједничких служби и сектора на нивоу предузећа, које ће бити и носиоци њихове реализације.

— Какав је садашњи туристички тренутак у погледу очекиване посјете гостију и какве су прогнозе за предсезону и сезону? — упитали смо Владимира Митровића, директора радне заједнице Заједничких служби ХТП „Монтенегротурист“.

— Организација продаје — рекао нам је он — учинила је максималне напоре да попуни зимске капацитете. Једна екипа обишла је готово све веће радне организације у земљи,

клубове и удружења пензионера, али нијесмо задовољни резултатима. Продаја зимских капацитета још увијек није адекватна обради тржишта. Ове године ушли смо први пут у иностране програме за зимски туризам. То су урадила сва југословенска представништва у иностранству. Међутим, с обзиром да је ово прва година у којој смо се више окренули овом послу, нијесмо ни очекивали већу посјету ове зиме. Но, и поред тога, хотели „Маестрал“ у Пржном и „Интернационал“ у Будви ових дана ће бити крцати домаћим гостима, јер су школске ферије у току, а 21. јануара у Будви почиње Конгрес криминолога Југославије, на коме ће учествовати око 400 стручњака. Цијене су доста приступачне: у „Интернационалу“ 130, а у „Маестралу“ 180 динара дневно и плус за додатне лежајеве у једнокреветним собама 30 динара.

Што се тиче продаје капацитета за наредну сезону у „Монтенегротуристу“ влада оптимистичко расположење.

— Сви индикатори, а посебно извјештаји с британског тржишта су изванредни — рекао нам је директор Митровић, који се управо ових дана вратио из Лондона са службеног пута. За Југославију уопште, а посебно за Црногорско приморје тамо влада велико интересовање. Регистровани смо случај који до сада није забиљежен: Петровац је комплетно продат Енглезима! Добро пролазе и остали хотели, посебно Будва. Затражено нам је да се за енглеске туристе обезбиједи 500 нових кревета. Удовољили смо само за 200, и то закључно с мартом, када додатни капацитети више не важе. Дакле, ако је судити по британском тржишту, ове године треба очекивати изванредно богату жетву. Према извјештајима са осталих европских тржишта, за сада се не може ништа сигурно рећи, јер се остали Европљани касније одлучују за годишњи одмор. О томе ћемо моћи тачно знати тек после Берлинске берзе, која се одржава од 1. до 8. марта.

ПРОПАГАНДА

Послови пропаганде обједињени су на нивоу радне организације, и то је једна од служби продајног сектора. Сачињен је програм пропагандних акција за 1976. годину и почео је већ да се примјењује. Почетком јануара отворена је изложба у Дому омладине у Београду под називом „Монтенегротурист зими“. Сада је „Монтенегротурист“ присутан на свим туристичким изложбама, а у Бирмингему са посебним штандом. То ће бити урађено и у Бечу, Берлину, Прагу, Напуљу и многим европским центрима. Код свих већих туристичких туроператора „Монтенегротурист“ је изванредно представљен. У новим каталозима који су за ову годину штампани објекти ове велике угоститељске куће добили су много више простора. У фази израде је и један каталог „Монтенегротуриста“ у коме ће се на најквалитетнији начин представити сви објекти овог предузећа. Осим тога, раде се и нови проспекти и други пропагандни материјал. Очигледно је да ће 1976. бити година у којој ће

„МОНТЕНЕГРОТУРИСТА“

снажно манифестовати пре-
ност интеграције црногорског
гоститељства и туризма и у
ојој ће досадашња улагања у
пропагандне сврхе почети ви-
еструко да се враћају. Овдје,
накако, треба истаћи и напоре
је су прошле године уложи-
и радни људи Хотелско-тури-
ичког предузећа „Монтене-
гротурист“, на побољшању од-
оса према гостима и услова
иховог боравка на овом по-
ручју, тако да се број рекла-
ација у 1975. смањено за пет

Владо Митровић

ута у односу на претходну го-
дину. Као резултат тога, ове
дине све велике агенције тра-
е додатни број лежаја, а че-
ри њемачке путничке аген-
је први пут успостављају ди-
ктуран линију са аеродромом
внат.

КУЛТУРНО-ЗАБАВНИ ПРОГРАМ

Ове године инострани гости
нашој ривијери имаће при-
лику да гледају више изворног
олклора, што је за њих посе-
н ужитак. Биће организована
олклорна група која ће нон-
оп обилазити туристичка на-
ља. Забавни живот биће кон-
ентрисан у одређеним пункто-
има и неће се дозволити да
ака тераса има музику. Посе-
на пажња посветиће се избору
музичких ансамбала и вокал-
них солиста, тако да се неће
гађати, као ранијих година,
музика тјера госте него да
к привлачи.

— Преко 500 милиона дина-
годишње плаћамо за забав-
живот — каже Владимир Ми-
овић — па опет немамо оно
то бисмо хтјели. То нас је на-
ерало на размишљање. Утвр-
или смо да добар дио средста-
за ове сврхе односе посред-
ци. Сада смо у преговорима
Културним центром и надамо
да ће овај проблем бити ри-
шен на најбољи могући на-
н.

НОВА УЛАГАЊА

О томе какве се инвестиције
едвијају у реконструкцију
стојећих капацитета и за њи-
во проширење, као и у поди-
ње нових, разговарали смо с
ишком Мировићем, замјени-
м генералног директора „Мон-
негротуриста“.

— Улагање се углавном сред-
на за довршавање започетих
проширење постојећих обје-
кта — рекао је он. — До 1. ју-
треба да буде завршен ре-

сторан на Ловћену. Вриједност
улагања у овај објекат, чија је
сврха прихватање и услуга по-
сјетилаца Маузолеја, износи 10
милиона динара. Асфалирањем
пута Цетиње — Ловћен и Цети-
ње Брајићи, посјетиоцима овог
нашег града, богаташа култур-
но-историјским споменицима,
биће обезбијеђен много квали-
тетнији увид у његове изванре-
дне вриједности.

У првом кварталу ове годи-
не предвиђа се наставак изгра-
дње хотела „А“ категорије у
Петровцу, који ће стајати око
85 милиона динара. За овај обје-
кат, који је био започет прије
пет година, па су, због недостат-
ка средстава радови конзерви-
рани, сада су паре обезбијеђене.
Објекат се подиже на самој о-
бали — променади Петровца и
биће један од најмодернијих.

Постоје изгледи да „Монте-
негротурист“ у току ове године
буде обогаћен са још једним ек-
склузивним објектом — хоте-
лом „АС“ у Перација доли. Пре-
ма ријечима Мишка Мировића,
воде се разговори о преузима-
њу овог објекта, чија је вред-
ност близу 160 милиона ди-
нара.

Замашна средства у 1976. го-
дини биће уложена у проши-
рење аутокампова и објеката за
ванпансионску потрошњу.

До 1. маја биће отворена пре-
дставништва у Титограду, а при-
крају је и рјешење за представ-
ништво у Београду.

С обзиром на међусобну уда-
љеност објеката и основних ор-
ганизација удруженог рада, а у
интересу ажурности пословања
и побољшања услуга, „Монтене-
гротурист“ ће у току ове сезоне
„покрыти“ све објекте радио ве-
зом. Већ је завршена иностра-
на лицитација за набавку опре-
ме и изабрани су најповољнији
испоручиоци. Тако се очекује
да ће ускоро сви хотели, ауто-
буси, пловни и други објекти
бити повезани радио-везом.

СНАБДИЈЕВАЊЕ

Замјеник генералног дирек-
тора „Монтенегротурист“ Миш-
ко Мировић, обавијестио нас је
да су, у склопу општих припре-
ма за прихватање повећаног
броја гостију након пуштања у
редован саобраћај пруге Бео-
град — Бар, као и ради великог
интересовања страних агенци-
ја за боравак њихових гостију
у објекте „Монтенегротуриста“,
ове године донијети детаљни
програми снабдијевања потро-
шним робама, допуне инвентара
и опреме. До краја фебруара
Основна организација удруже-
ног рада „Монтенегрокомерц“ из
Бара треба да потпише и по-
сљедњи уговор о снабдијевању.
Интересантно је истаћи да је
вриједност ових роба у 1975. го-
дини достигла 150 милиона, а
процјењује се да ће у овој го-
дини износити преко 180 ми-
лиона динара. Списак организа-
ција које ће снабдијевати „Мон-
тенегрокомерц“ робом је прави
југословенски „привредни адре-
сар“, који је настао на основу
економских критеријума: ква-
литета роба, цијена, благовре-
ности испоруке и кредитних од-
носа. Сматра се да ће од уку-
пне вриједности робе набавље-
не у овој години, са црногор-
ског подручја бити обезбијеђе-
но од 35% до 40%. Нарочито ће
значајни промет бити остварен
са Пиваром „Требјеса“ из Ник-
шића, Агрокомбинатом „13. јул“
из Титограда и Тргопрометом
из Цетиња. Наравно, неће бити
заобиђене ни локалне трговин-
ске организације у општинама
гдје постоје основне организа-
ције удруженог рада „Монтене-
гротуриста“.

Да би се постигао потпунији
увид у квалитет роба у току је
сарадња са Јадранским сајмом
у Будви, гдје су произвођачи
на неколико успјелих изложби
демонстрирали своје производе.

В. Станишић

МИЛИОН ТУРИСТА

Док је прошле године Црну Гору посјетило нешто
око 900.000 туриста — 110.000 више него годину дана ра-
није — 1976. та цифра ће се попети на — милион!

Таква превиђања туристичких радника заснивају
се на чињеници да ће туристички промет нагло порасти
захваљујући у првом реду прузи Београд — Бар која ће
прорадити у мају.

И девизни прилив, који је лани износио 40 милиона
динара, биће ове године знатно већи, као и укупан приход
од туризма који је прошле године износио око три мили-
јарде динара.

Ове године биће знатно више пажње посвећено ра-
звоју туризма у сјеверној Црној Гори. У петогодишњем
туристичком развоју Црне Горе предвиђа се изградња
5000 нових лежаја, па се рачуна да би 1980. године девиз-
ни прилив био два пута већи у односу на садашњи —
износио би 80 милиона долара.

Култура у служби туризма

КУЛТУРНИ ЦЕНТАР ИЗ БУДВЕ покренуо је ових дана једну корисну акци-
ју — остваривање тијесне са-
радње с „Монтенегротуристом“.

— Будва у задње вријеме има доста културних манифеста-
ција које заслужују пажњу —
рекли су нам у овој културној
установи. — Наша је жеља да
оне допру и шире, у друга мје-
ста Црногорског приморја, а и
званпредна прилика за то је са-
радња с „Монтенегротуристом“
који обједињује туризам и уго-
ститељство у пет приморских
општина. Желимо да обезбије-
димо и свестран утицај радних
људи на формирање културних
програма, чега је до сада било
веома мало, као и да квалитет-
ним приредбама задовољимо у-
куне хетерогене публике која
током туристичке сезоне бора-
ви на овом региону.

Традиционалне манифеста-
ције „Дани музике“ и „Игре ју-
га“ ће се интензивирати — про-
ширити на сва мјеста јужног
Јадрана. Поред статичких фор-
ми (музеји, галерије) које по-

стоје скоро у свим мјестима,
Културни центар жели да обе-
збиди динамичније културне
форме, такозвану „културу у
покрету“. Позоришне предста-
ве, монодраме, фолклорне при-
редбе, камерни концерти, вече-
ри поезије, хумора и сатире —
постају све интересантнији за
туристе, а љетње позорнице су
„као створене“ за такве при-
редбе.

— Потреба за квалитетни-
јим естрадним програмом наме-
ће да се озбиљније позабавимо
тим послом — истичу у Цен-
тру. — Преко пословнице „Бу-
два концерт“ ангажоваће се
пјевачи народне и забавне му-
зике за све хотеле на Црногор-
ском приморју, чиме ће бити
избјегнута приватна менаџер-
ства, чега је било до сада.

Сасвим је извјесно да кул-
тура постаје важна компонента
у развоју туризма и да се на
море неће долазити само ради
мора и сунца — туристи ће би-
ти конзументи културе, а не
само јела и пића, како је то би-
ло ранијих година.

У плану су радови на рфконструкцији „Авале“

ДЕЛЕГАТСКА ХРОНИКА

База предлаже програм

На почетку сваке календарске године, Скупштина општине Будва утврђује програм рада, којим прецизира најактуелнија питања из своје надлежности, водећи рачуна да она буду одраз привредних, политичких и друштвених потреба општине. Раније је практиковано да се предлог програма доставља на разматрање делегацијама, али је оцијењено да то није добар пут, јер су примједбе и предлози били незнатни или их уопште није било. Из тог разлога одлучено је да приликом израде програма треба поћи од предлога радних људи и грађана, тј. од делегатеке базе, јер ће једино на тај начин програм постати дјело свих радних људи и грађана. За реализацију ове замисли предсједник Скупштине општине Бранко Иванчевић обратио се предсједницима делегација, мјесних заједница и самоуправних интересних заједница, као и руководиоцима друштвено-политичких и радних организација, да на сједницама предложе која би питања, по њиховој о-

цјени, требало разматрати на сједницама Скупштине општине и њених вијећа. Очекује се да из базе стигну предлози не само о питањима која треба да уђу у програм рада, већ и о мјесецу, односно кварталу када их треба разматрати, као и о којим питањима треба прет-

ходно консултовати, преко зборовра, радне људе и грађане. Послије 25. јануара ће радна група, образована од стране Извршног одбора, сачинити предлог програма рада, о коме ће делегације моћи да дају своје мишљење, да предложе његову допуну или измјену.

ДОГОВОР КУЋУ ГРАДИ

У Будви су се 13. јануара ове године састали представници друштвено-политичког живота которске и будванске општине, на челу с предсједницима општинских скупштина Бошком Мачићем и Бранком Иванчевићем. Том приликом разматрана су питања од заједничког интереса и то систематизација и финансирање Општинског суда, Општинског јавног тужилаштва и још неких заједничких служби, сарадња граничних мјесних заједница, побољшање локалног и међуградског саобраћаја, рад бензинских пумпи у организацији „Ју-

гопетрола“, рад Службе друштвеног књиговодства и Југословенске инвестиционе банке, као и развој школства. Договорено је да се питања разматрају уз учешће руководиоца заинтересованих радних организација и институција. Овлашћени су предсједници извршних одбора Марко Лазаревић и Станко Ђиговић да утврде изан рада!

Сигурно је да ће започета сарадња на овакав начин и у оваквом обиму дати позитивне резултате, јер се заједнички проблеми могу успјешно рјешавати заједничким снагама.

Републички делегати полажу рачуне

Радни људи и грађани општине Будва имају своје делегате не само у вијећима Републичке скупштине, него и у скупштинама републичких самоуправних интересних заједница, али о њиховом раду нијесу довољно информисани. Сазнају из штампе, преко радија и телевизије, посебно преко „Делегатских новина“, о раду тијела у којима имају делегате, али не конкретно о њиховом присуствовању сједницама, предлозима и консултацијама. Нема ту кривице ни до делегата, јер још није пронађена погодна фор-

ма на који би начин они могли успоставити непосредни контакт с базом, тј. добити смјернице за рад и подносити извјештаје о обављању своје функције.

Да би се омогућило републичким делегатима да информису базу о свом раду и о проблемима, одлучено је да се крајем јануара одржи састанак, коме би присуствовали и предсједавајући делегација удруженог рада и мјесних заједница, извршни органи одговарајућих општинских самоуправних интересних заједница, извршни органи друштвено-по-

литичких организација, чланови Извршног одбора и функционери Скупштине општине. На састанку ће се расправљати о начину рада републичких делегата. Не би требало да они и убудуће сами себи дају смјернице и подносе извјештаје, јер се у том случају не бисмо много удаљили од посланичког система, а радни људи и грађани морају бити о свему информисани како би преко делегација и делегата одлучивали о свим актуелним питањима.

Д. Јововић

ЗДРАВСТВЕНО ПРОСВЈЕЂИВАЊЕ

Колико нам је потребна вода

ВОДА ЈЕ НЕОПХОДНА ЗА ЖИВОТ. Она је транспортно средство за прехрану, дисање и излучивање отпадних материја. Вода је најприкладнији медијум за развој сложених физичко-хемијских односа и физиолошких процеса. Због својих специфичних особина — да може примити више топлоте од сваке друге текућине, као и да боље спроводи топлоту — вода је најбоље средство за регулацију тјелесне топлоте. Сачињава 70% тежине организма, па код одраслог човјека од 70 килограма вода износи 49 литара. Тјелесна вода раздијељена је у три простора. У крвним судовима циркулише 3,5 литара воде (5% тјелесне тежине), у ћелијама организма има 10,5 литара воде (15% тјелесне тежине), а у међућелијским просторима налази се 35 литара воде (50% тјелесне тежине).

Потреба за водом зависи од климатских услова, начина живота и састава хране. Жеђ регулише узимање воде, а развија се због смањивања количине воде у ћелијама организма. Човјек прима просјечно 2.500 кубних сантиметара воде. Од тога 1.200 добија у текућини, а остало путем друге исхране. Одојчету је потребно 150 кубних сантиметара течности на килограм тјелесне тежине за 24 часа, док не наврши шест мјесеци, а касније — сто. Када је температура спољне средине висока (љетње жеге), одојчету треба давати воде и између оброка. Из организма излучује се вода на четири начина: 300 — 600 кубних сантиметара путем дисања, 300 — 600 испари се на кожу, 100 излучи се у столицу, а 1.200 до 1.800 у мокраћи.

Свака озбиљнија болест (шећерна болест, запаљење бубрега, разне врсте тровања) изазива поремећај промета тјелесне течности, односно губитак тјелесне воде. Медицински, такво стање зове се *деhidратација*. Нарочито је велик губитак течности код фебрилних болесника, тј. болесника с повишеном температуром. Код фебрилних болесника на селу она је готово редовна, јер народ из непознатих разлога мисли да фебрилни болесник не смије пити воду. Зато, не говорите дједи: „Не пиј толико много!“ и не плашите их да ће им се „излећи жабе у трбуху“.

Код повишења температуре излучивање топлоте врши се знојењем, а у зноју се може изгубити више литара воде. Организам губи обично један и по до три литара воде на дан. Такви болесници врло су жедни, уста су им суха, слузокоже обложене, они тешко гутају. И кожа им је суха, а може бити и наборана. Крвни притисак је смањен. Болесници су апатични, психички трони или, чак, имају халуцинације. Смањивањем тјелесне воде долази до оштећења циркулације крви, па и без инфекције може порастати температура. Ако губитак воде износи 10% тјелесне тежине, у организму наступају поремећаји који доводе до пада тјелесне топлоте и брзо може наступити смрт. Зато сам увијек сматрао за потребно да упозорим родитеље да не ускраћују дјечи воду када су болесни. У својој пракси имао сам један драстичан случај када је једно дјете изгубило живот због погрешног схватања око давања воде и зато ме помисао на тај случај навела да пишем нешто опширније о води.

Др Војислав ФРАНИЋЕВИЋ

ТЕРМИН „ПАРТИЦИПАЦИЈЕ“ означава судјеловање или учествовање у подјели неког посла, добити, односно у предузимању одређених радњи. У друштвеним наукама партиципација означава судјеловање у колективним друштвеним феноменима, било да се ради о некој одређеној групи или да је то саучествовање у одређеним облицима социјалног садржаја, односно мишљења, ставова или понашања.

Посматрајући феномен партиципације у свјетлости нашег самоуправљања, одмах можемо казати да то нису ни идентични појмови, ни садржаји. Није могуће наше самоуправљање проучавати, нити објашњавати помоћу теорије о партиципацији. Партиципација је много ужи појам и о њој се може говорити само као о неком уводу у самоуправљање радничке класе које је непоредиво шире и садржајније од партиципације. Зависно од услова, времена и мјеста, партиципација може да буде само први корак ка самоуправљању, али може да буде и канал који одводи радничку класу од социјализма и самоуправљања, нудећи јој реформу, а не револуцију, мрвице саучествовања у постојећем грађанском друштву.

Под термином *самоуправљање* ваља разумјети најшири облик демократије и хуманизације рада и живота човјека. Оно је свеобухватна партиципација слободних произвођача, који су уједно и управљачи у свим сферама друштвеног живота и актери историјског тока друштвеног развитка.

Руководени Савезом комуниста, радници своју историјску мисију извршавају револуционарно, на принципима научног социјализма и марксизма и на бази средстава за производњу у друштвеном власништву.

Партиципација и самоуправљање не могу се поистовјетити, јер ту постоји очигледна су-

АКТУЕЛНЕ ТЕМЕ

Партиципација и самоуправљање

штинска разлика. Партиципација се налази тамо гдје се ради о парцијалном учешћу радника у пословима предузећа у коме су средства за производњу или у приватном или у државном власништву.

Самоуправљање се заснива на одређеним темељима као што су друштвено власништво над средствима за производњу, слободна асоцијација произвођача који су уједно и самоуправљачи у свим друштвеним пословима, почев од основне организације удруженог рада, до општине, републике и федерације.

Кроз самоуправне асоцијације радници одлучују не само у својим колективима, већ пуноправно и одговорно учествују у свим областима друштвеног живота читаве заједнице. Овдје се ради о концентрацији средстава и рада, знања и хтјења, права и одговорности сваког посебно и свих за сваког. Самоуправљање истискује све посреднике, који би се стављали изнад интереса радничке класе, која је, уједињена заједничким идеалом и циљем, преузела у своје руке поред власти, и судбину читавог нашег друштва.

У садашњој фази развитка нашег друштва одвија се хумани процес који називамо *ослобођење рада*. Том марксистичком концепцијом прожети су Устав СФРЈ, устав република и покрајина, а, сједствено томе, сви законски и на законима засновани акти у свим правним субјек-

тима — од основне организације удруженог рада до федерације. Данас је самоуправљање у Југославији постало цјеловит систем у коме доминантну улогу има радничка класа. „*Да у друштву*“ — како је истакао друг Кардељ — „*није била обезбијеђена таква власт радника, која је једино може да обезбјеђује друштвено-својински карактер средстава за производњу, самоуправљање би се код нас свело, у најбољем случају, на један облик партиципације радника у управљању средствима за производњу*“.

Систем самоуправљања у нашој земљи је прерастао своју првобитну фазу партиципације, јер је радничка класа, у савезу са свим осталим самоуправним организованим радним људима, стекла непосредан утицај на све институције системске државне власти. Процес самоуправљања значајан је и због тога што држава, као апарат класне владавине, у својим функцијама одумируе корист широке демократије и хуманизације међуљудских односа, што је пролетерска држава сведена на нужан сервис радничке класе, што су укинати услови сваке бирократизације и технократизације државне власти.

Радничко и друштвено самоуправљање није изум југословенске друштвене торије и праксе, јер је идеја самоуправљања стара колико и међународни раднички покрет. Оно што је ново јесте да се она примјењује у специфичним приликама и што је самоуправљање у нас попримило системски карактер и обухватило све области друштвеног живота. Тако су пресејчени коријени бирократизму и неједнакости, и створени услови за ослобођење рада. Отворен је пут иницијативи и слободном стваралаштву сваког појединца, што, у оквирима читавог друштва, представља нов квалитет и незаустављиву снагу људског дјела.

Драго СТАНКОВИЋ

ЗА МЛАДЕ * О МЛАДИМА * МЛАДИ О СЕБИ

На трагу мероит-
ске цивилизације

Хиљадугодишње афричко царство Мероје распало се почетком четвртог вијека наше ере. Прије тога оно је било жариште од кога су се са обала Нила, јужно од Асуана, шириле нове идеје по афричком континенту. Је дан од најпознатијих стручњака за ову цивилизацију, Питер Штајн сматра да је у тој држави први пут почело да се производи оружје од метала и метално оруђе за обраду земљишта, што је допринијело стварању и развоју снажне државе и обезбјеђују прехранбених производа за све бројније становништво. Он претпоставља да је политички систем тог царства утицао на развој система владавине грчких држава.

Британски научник Др Ц. Шерман, признати стручњак за афричке језике, на путу је да дешифрује писане документе мероитске цивилизације, која је цвјетала пуних хиљаду година прије него што је уништена од стране ратника из Етиопије. Послије сукоба, који се одиграо почетком четвртог столјећа наше ере, не само мероитско царство, већ и читав тај народ је нестао. Само рушевине су остале од снажног царства чији су трговачки путеви водили од западних обала Индијског океана до југа Европе.

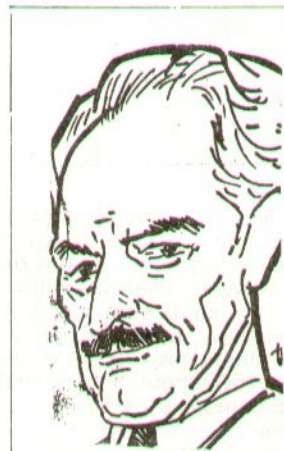
ITA
RINA

Наша суграђанка Ита Рина — право јој је име Ида Кравана — прва је југословенска глумица интернационалног значаја. Појавила се на филму прије готово пола вијека, 1927. године, када

ВЕЉКО ПЕТРОВИЋ

ПОБУНА Др ПАШТРОВИЋА

(ОДЛОМАК ИЗ ПРИПОВИЈЕТКЕ „БУЊА“)

Поред двадесетак књига pjesама и приповиједика (поменимо само најважније: „На трагу“, „Буња и други у Раванграду“, „Варљиво прољеће“, „Издаци из опалена грма“, „Померене савјести“, „Земља“, „Дак живота“ и „Разговору никад краја“), Вељко Петровић је написао и велику књигу о српском сликарству прошлог вијека.

Наш познати књижевник Вељко Петровић (1884 — 1967), поред поезије и прозе, писао је есеје о писцима и из области сликарства. Књижевним радом почео је да се бави још 1911. године, када је објавио прву књигу („Родољубиве pjesме“). Као публицист и сарадник многих часописа, он је, упоредо с лириком, његовао приповијетку, па и литературу за најмлађе: „Голубица са црним срцем“, „Јанос и Мацко“, „Бацко и његова сестра“, „Тата се игра“, „Препелица у руци“, „Пjesме о дјец и за дјецу“.

Госпође, госпођице и господине! Нијесам устао да се захвалим на ријечима г. великог капетана Бар не само зато. Устао сам да говорим, да искалим срце своје.

Паштровић застаде на часак и погледа уокколо, не уставивши се ни на ком. Главне пријатеља су га опкољавале као да је у градини међу купусним проколама...

— Драги Туна, ти си лијепо говорио, али ја ти нећу рећи: звала. Зашто да се обмањујемо? Данас хоћу да говорим истину. Ти си, пријатељу мој, лагао. Да, да, лагао си ти.

То је Паштровић рекао тако мирно и тихо да нико није скочио, но су сви сматрали као најподесније, па и сам Туна, да тај необични увод схвате као шалу; друштво се, дакле, сиром смјало, иако су се и велики капетан и Паштровићка непријатно врпољили и ксијело развљачили усне.

— Но, најгоре је, што си ти при свакој својој ријечи морао помислити: ја лажем, а најжalosније је, опет, што ми у истом стилу лажемо једно друго, и себе и цео свијет, откако се познајемо.

Не, не, драги моји, знате ви врло добро: нијесам ја никакав борац, нити сам великан, нити имам заслуга, нити ће изићи да такозвана домовина наша и народ признати. Лагао је мој пријатељ кад је говорио о срећи, јер је ја никад и нигдје нијесам окусио, а данас знам да је и нећу.

Ви негодујете, ви се узрујавате, ви не можете да схватите шта је то и зашто говорите? Идите сви ако хоћете, али ја хоћу да се изговорим. Доста сам ћутао. Слушаће ме ови зидови, по којима сам се данас први пут озбиљније обазрео, а слушаће ме моје уши, које данас први пут примају глас Стине Паштровића...

Цео мој живот је био једно дуго, нијано — сањиво лутање кроз непознате крајеве, с непознатим људима. Пролазили смо просторе, ја их нијесам мјерио кораком ни оком, прохујале су године, ја их нијесам мјерио дјелима, процвала су прољећа и младости, ја их нијесам мјерио заносом срца. Крај мојих ушију топотале су обуке бли-

зких, дотицао сам их се, поздрављао их и грлио, а нијесам озгирао у њиховим очима душу своју. Ех, имао сам и жену, али пријатеља и љубави нијесам имао.

Имао сам домовину, имао сам народ и историју, а сад видим да немам ништа. Све је хладно и суморно око мене; све је туђе. Ја сам залутао и вапијем за излазом, а осјећам да ћу краљу својом и трулим љешом својим само нагнојити траву-лину и трње.

Туђин сам дошао међу вас, а као губава овца, изгнан и туђин, умирућу. Оставио сам оно што је моје било, уско сиротињско, али топло и постојано, а нијесам добио ништа у зајмену. Ја сам лебдио, венуо без коријена. Јер ја сам Буња, прави правцати салашар Буња, који је попио топло срце, напунио крај земљаног бијелог банка, и свијет ваш, гдје је прва врлина ишчупати срце што раније, још неразвијено и зелено, или га притајити. Ја сам морао остати Буња; или се задовољи-

ти самим собом, у себи тражити срећу, без вас, па ма против вас; или да сам узео штап у руке и пошао клисурама уз дебело море, гдје су буре и борбе с једрима, с валовима, голим каменом и гусарима оплемениле од искини моје поносно племе Паштровића.

Као мирис тамјана из пра-старих одежа дижу се у мојој души праменови дјетињих успомена, кад ми је у дуге и при-сне зимске вечери мој дид, с племићком гордошћу и дубоком тугом, причао о отаџбини гдје море говори, вјетрови пјевају, гдје је тешко живјети а лако и славно умирати; о светоме Стевану Штиљановићу, који је био Паштровић, деспот и човек душе и срца. Кад је глад морила Барању и Толну, он је отворио житнице и ризнице своје гладнима; и умро је, а да га црви не начеше. Видиш, синко, — говорио ми је дида затресавши дугу сиједу косу — зато ми Буњевци волимо море и таласе жита и салашко живовање, јер ту се слободно витла вихор и јер се земља, осим богу, само још јуначкој мишици покорава. Чим се Буњевац отисне од ње, изгубиће мир и срећу своју...

БИСЕРИ СВЈЕТСКЕ ЛИРИКЕ

ХАЈНРИХ ХАЈНЕ

ДВИЈЕ ПЈЕСМЕ

ХАЈНРИХ ХАЈНЕ (1797 — 1856), један је од највећих свјетских лиричара, романтичарску лирску pjesму довео је до савршенства. Његовао је баладу, романсу и неку врсту епа, а, као Бајрон, Пушкин и наш Змај, био је и некога врста ангажованог романтичарског pjesника. Да бисмо подстакли интересовање младих да се „позабаве“ овим књижевником који је, поред њежних и сензуалних, пјевао и заједљиве и духовите pjesме, објављујемо неколико његових стихова антолошке вриједности. То су

ИМАШ БИСЕР

Имаш бисер, дијаманте
И све за чим свијет
уздихе;
Ти најљепше очи имаш —
Мила моја, шта ћеш
више?

Твоје миле, дивне очи
Из срца ми измамаше
Безбројне и вјечне
pjesме —
Мила моја, шта ћеш
више?

Твоје миле, дивне очи
Многим болом мене бише;
Ти ме њима упропасти —
Мила моја, шта ћеш
више?

CHILD HAROLD

Једна јака црна барка
На туробни једри пут.
У тој ћуте поникнуте
Страже мртвог, ко кам
крут.

Лица снена, откривена,
Лежи мртав pjesник
бл'јед;
Још два модра ока с одра
У сјај неба дижу глед.

Са дна звони као бони
Вјеренице нимфе клик.
А валови о чун ови
Ломе се ко бол и крик.

Мост на ријеци Квај — 16.000 живота

О МОСТУ НА РИЈЕЦИ КВАЈ написана је књига која већ спада у класику, а по тој је режисер Дејвид Лин снимио један од најгледанијих филмова. Захваљујући њему, мост као ријетку туристичку атракцију сваке године посјећује велики број Американаца, Енглеза, Холанђана, Јапанаца и туриста из других земаља.

Када и пруга Вурма — Сијам, мост на ријеци Квај почео је да се гради 1942. године. Јапански милитаристи намјеравали су да обезбједе снабдијевање своје флоте, па су приступили радовима на прузи дугој 415 километара, користећи као радну снагу ратне заробљенике. Они су масовно умирали од глади и разних болести, односно гинули приликом бомбардовања, која су имала за циљ да онемогуће изградњу те за фронт у Вурми виталне саобраћајнице.

У филму је обрађена изградња моста, односно трагичне околности које су довеле до ње-

говог рушења. Вјеран традицијам своје армије, један официр спроводио је у живот замисао конструктора моста да грађевина буде што солиднија, да буде савршена. Иако сајестан значаје ове саобраћајнице, он је ужаснут када сазнаје да је порушено дјело у чију су изградњу уложени напори човјечански напори.

Историјске чињенице разликују се од оних које је презентирао Дејвид Лин, управо оне нијесу биле тако драматичне. Мост на ријеци Квај је, заиста, разрушен, али то је био подухват савезничких бомбардера, а не храбрих командоса који су се у филму данима пробјавили кроз непроходну цунгу. Режисер није преувеличао трагедију градителa моста: према званичним подацима, 16.000 ратних заробљеника животима је платио авантуру јапанских милитариста. Њихови гробови дуж ријеке, обљежени су непрегледним низовима каменитих крстача на којима су уписана имена, године старости и називи јединица којима су припадали војници.

наша кинематографија још није постојала. До 1934. снимала је у Њемачкој и остварила запажене улоге у филмовима: „Последња вечера“, „Еротикон“, „Срамота“, „Царев валцер“, „Валови страсти“, „Фантом Дурмитора“, „...А живот тече даље“ и „Принцеза Карола“.

Послије ослобођења земље само је повремено наступала на филму.

1929 ЕРОТИКОН

КУРЗИВОМ

ФУДБАЛЕРИ ПЕЧАЛБАРИ

ПРОШЛЕ ГОДИНЕ ЈЕ, слободно се може констатовати, најплоднија од када се фудбал игра у овом граду. „Могрен“ је изванредним финишом у пролећном дијелу првенства успио да освоји прво мјесто у Лиги фудбалског подручја Котор и оствари велику жељу својих навијача, дугу готово три године — повратак у Црногорску лигу. Пауза до почетка јесењег дијела првенства искоришћена је на најбољи могући начин — изграђен је добар стадион у насељу Лугови, чији „зелени тепих“ представља један од најбољих терена у Црној Гори. Онда је почео дуго очекивани наступ у друштву „републиканаца“. Знајући да је конкуренција врло јака, многи су страховали што ће урадити њихов „Могрен“. Вјероватно да је скепсе било и у самој управи тима, која је, мислећи ваљда да је сопствени кадар недовољан за такмичење у друштву најбољих, „увезла“ неколико фудбалера са стране. Дрес „Могрена“ обукли су АСИМ ЉАЉЕВИЋ из Титограда, ГОРАН КАЛЕЗИЋ из Даниловграда и његов земљак РАЈКОВИЋ, БРАНО ИВАНОВИЋ из Титограда и бивши играч „Сутјеске“ и „Будућности“ ДЕСИМИР ТОДОРОВИЋ. Било је још понуда — Будва је одједном постала „мека“ за фудбалере из разних тимова. И што се догодило? Ако се погледају резултати, — само најбоље. Тим је на крају јесењег дијела првенства заузео високо треће мјесто, што представља најбољи пласман од постанка овог клуба, а то је уједно и велика залога за пролеће. Међутим, изгубило се на другој страни — изгубљена је хармонија у тиму, која је постојала дуго времена у „Могрену“. Ових дана свједоци смо немиле прича, чији су предмет играчи и управа будванског тима. Наиме, Асим Љаљевић, голман који посједује несумњиве квалитете, почео је да уцјењује тим,

тражећи исписницу. То исто урадили су бек Гојко Вујановић и десна полутка Десимир Тодоровић. Незадовољни су статусом у клубу, желе да буду плаћени, да имају премије.

Сувишно је објашњавати да је Црногорска лига аматерска. То, ваљда, свако зна ко се коле бави фудбалом. Фудбал се може играти из љубави. Поставља се питање: под којим су условима доведени ови „печалбари“, о којима су се на почетку причале бајке? Да ли им је неко обећавао новац, и, ако јесте, зашто? Није ли се „Могрен“ могао ослонити на сопствене играче и свој подмладак, на — колико се устиче? Овако је пукла брука о којој се говори и ван наше општине. Ко гарантује да стопанма ових фудбалера неће кренути и остали „дошљаци“?

Сад је на управи „Могрена“ ред да повуче потез. Ако неко жели да остане као аматер у тиму треба му широм отворити врата, помоћи да се евентуално запосли и среди, али о новцу нема говора. Уосталом, како те приче дјелују на подмладак „Могрена“ који је изванредан, на дјечаке који сјутра треба да обуку дрес првотимаца, да бране боје овог дугогодишњег узорног спортског колектива.

Ових неколико примјера показују да „печалбари“, заиста, нису пожељни и да тим треба да се ослободи њихових услуга и води здравију политику — бригу о сопственом подмлатку и фудбалерима аматерима, па макар колико „странци“ били добри свестрани чак незамењиви. Не треба испустити из вида да су поред „дошљака“ за добар пласман тима заслужни и они који не траже „динар више“. Пејовић, Грбавчевић, Јоко и Гојко Божовић, Поповић, Љубановић, Радовић и други.

С. Г.

САДА ПИЈУ АМАТЕРИ

САОБРАЋАЈ СЕ НА ЦРНОГОРСКОМ ПРИМОРЈУ полако доводи у ред. У прошлој години регистровано је 367 саобраћајних незгода, 11 лица изгубило је животе, а материјална штета цијени се на око четири милиона динара. Ипак, тај биланс знатно је бољи него претпрошле године када је било много више удеса.

— Саобраћајни прописи се боље поштују — каже Миланко Бељкаш, командир Станице саобраћајне милиције. — Нарочито се то запажа код професионалних возача с којима смо раније имали грдних мука. Њих готово да нема више у кафанам, али је зато све више аматера који возе под утицајем алкохола и тако угрожавају саобраћај.

— Саобраћајни прописи боље се поштују — каже Миланко Бељкаш командир Станице саобраћајне милиције. Нарочито се то запажа код професионалних возача с којима смо раније имали грдних мука. Њих готово да нема више у кафанам, али је зато

• Прошле године регистровано 367 удеса, а материјална штета износи око четири милиона динара. — Професионални возачи заобилазе кафане и знатно су пажљивији на друму од аматера • — Пјешачки прелази још увијек болна тачка

све више аматера који возе под утицајем алкохола и тако угрожавају саобраћај.

Најчешћи узрок удеса је и даље брза возиња, непоштовање саобраћајних знакова и алкохол. Ових зимских дана честе су незгоде због поледице.

— На Јадранској магистрици од Улциња до Дубровника има неколико „црних тачака“. Бијеле Пољане изнад Петровца на мору, Жута греда код Будве, Добели бријег код Дубровника. Нажалост, тамо

и даље има највише удеса, јер возачи као да много не обраћају пажњу на то, истиче Бељкаш.

Пјешачки прелази су, такође, тачка на овом дијелу јадранског пута. Иако су саобраћајни стручњаци у више наврата инсистирали код скупштина општина и републичких органа да се учртвавају прелази, направе надвожњаци и подвожњаци, ништа није урађено. Магистрала је и у јеку туристичке сезоне — шеталиште, без тротоара и прелаза, па многа лица страдају. Од 11 погинулих у прошлој години четворица су били пјешаци.

Саобраћајна милиција чини велике напоре да се саобраћај одвија нормално. Патроле стално дежурају на путевима, али се још увијек нема довољно техничких средстава и кадрова, да би терен био још боље „покривен“.

С. Г.

IN MEMORIAM

МИЛИЦА МЕДИН

бина као да се завјерила да нас овом младом женом искаљује свој гњев. Шест година након Вуковог одласка стигне глас да се је разболела и подлегао тешкој операцији. Тако брига о бројној фамилији паде на крхка удовичка леђа.

Но, Милица Медин никад није клонула духом. Смогла је снаге да двоје већ одрасле дјеце — Даницу и Гојку — отпрати очевом стазом — преко Океана. Њих двоје у туђини, сада већ без очеве бригае и заштите, требало је да се снађу и помогну мајци у подизању њихове млађе браће и његовању остарјелог дједа Андрије. Убрзо наступни и други свјетски рат. Земља паде у ропство. Наступише тешки, али славни дани: устанак, збојеви, затвори, глад и немаштина. Дјед Андрија погину у првим данима устанка од италијанске артиљерије која је тукла с мора паштровска села.

Новембра мјесеца прошле године, далеко од своје отаџбине и родног краја који је толико вољела, у болници у Сан Карлу код Сан Франциска, престало је да куца племенито срце угледне петровчанке, узорне мајке, домаћице и истинског родољуба — Милице Вукове Медин. Умрла је изненада од инфаркта у 77. години живота, али ће остати вјечно жива у срцима, не само својих најближих, већ и свих оних који су је познавали. Јер, њен трновити али часни животни пут, сврставају Милицу у ред оних мајки црногорских, које су мушки подносиле све животне недаће. А Миличин животни пут био је недаћама богат.

Рођена и васпитавана у средини у којој се од вајкада изнад свега цијенила слобода, Милица Вукова Медин је 1941. године одредила без двоумљења своје симпатије и усмјерила своју дјецу тамо гдје је мјесто потомцима племена Медина и Андријевића. То своје симпатије и приврженост ослободилачкој борби Милица није хтјела да скрива. Њена већ одрасла кћерка Ева постаје

ЗАХВАЛНИЦА

Поводом смрти наше мајке Милице дугујемо неизмјерну захвалност свим нашим пријатељима, у првом реду исељеницима у Америци, који су својим присуством или путем телеграма изразили саучешће у нашем тешком болу. Захваљујемо такође пријатељима и друговима из Југославије, који на исти начин изјавише саучешће и тиме нам ублажише тугу. Веома смо захвални свима који присуствоваше четрдесетодневном помену, који поводом мајчине смрти приредисмо у нашем породичном дому у Петровцу.

Ожалостљена породица Медин: кћерке: ДАНИЦА и ЕВА, синови: ГОЈКО и ВЕЉКО и остала многобројна родбина

Ни пуних седамнаест година није имала када су је, 15. маја 1914. године, сватови одвели на Илито Брдо, између Горе Паштровске и Црњице (тадашња црногорско-аустријска граница), предали њеном заручнику, будућем животном другу Вуку Андријину Медину, који се, као бјегунац из аустријске војске, био склонио у слободну Црну Гору. Те бурне 1914. године млади брачни пар напушта родну кућу и одлази у Америку. Тамо, у туђој земљи, на ништа без чинила, формирају породицу. Убрзо стижу дјеца: најпрвије Даница, затим Гојко, Ева... Но, њихова срећа није била потпуна, јер, „сунце туђег неба не грмје ко што ово грмје“.

Године 1927. Милица се са својом малолетном дјецом враћа у отаџбину, а двије године касније долази и Вуко. Тако је оживио Андрије Медина поново оснивају. Милица и Вуко и четири дјете — син Велко, Дом се испуни чељадима и радошћу. Али, срећа њихова није била дуга вијека. Већ 1932. године Вуко поново пође у туђину — трбухом са кружом, а Милица с мајком дјецом и остарјелим свекром остаде као глава породице. С тешком муком борила се уз Вукову помоћ да претрпани фамилију и подигне дјецу. Но, немилосрдна суд

од првог дана устанка учесник Народноослободилачког покрета. И, наравно Милица, као и све партизанске мајке, постаје мета за истребљење фашистичких окупатора и њихових слугу. Доспијева у тамницу — у Петровцу, Брчелима, Будви, Бару, Котору. Налазила се и на списку оних који треба да буду стријељани. Но, она се ни смрти није плашила. Умјесто да у њој сломе слободарски дух, окупатор и квислинзи будили су код ње само још већу мржњу и понос. Таква је била Милица Медин у рату.

Последњи пут отишла је у посјету сину Гојку и кћерки Даници 1971. године. Мислила је само да их обиђе, али је болест и неумољива смрт омела све њене планове. Уз мајку у последњим часовима живота нашла су се сва њена дјеца. Затекли су је живу и Ева и Вељко из Југославије.

В. Станић